

Творчий акт набув нової важливої якості, яка надалі в значній мірі визначатиме вагу і значимість того або іншого мистецького витвору, – контекстуальності. Це означає, що, нарівні з традиційними характеристиками твору (такими як форма та зміст твору, ідея, яку намагався висловити автор) оформився в окрему визначальну рису і сам контекст творення. Умови створення об'єкту, особливості його подачі глядачеві, засоби, за допомогою яких створення відбувалось, – усе це набуває чимдалі більшого значення. Акцентуалізація контексту є однією з осьових характеристик перформативності.

В Інтернет-просторі контекстуальність є чи не визначальною характеристикою середовища. Розуміння написаного чи переглянутого, адекватна його оцінка, повноцінне співавторство глядача або читача передбачає включеність у контекст – соціальний, політичний, культурний, у контекст актуальних мемів тощо.

Література:

Доманска Э. Перформативный поворот в современном гуманитарном знании // Способы постижения прошлого. Методология и теория исторической науки / Отв. ред. Кукарцева М.А. М.: Канон+; Реабилитация, 2011. – 352 с.

«А-топічність» любові як один із проявів не-висловлюваного

Віталій Туренко, к. ф. н,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Київ)

Феномен любові як один із фундаментальних гранд-наративів людства загалом, та історико-філософського дискурсу зокрема, пов'язаний із різного роду суперечностями. Однією з проблем амбівалентності його природи полягає в тому, наскільки правильно і чи можемо ми взагалі говорити про любов? Які «межі» дискурсу про любов? У чому полягає її невизначеність як прояву невисловлюваного? Саме на ці запитання ми спробуємо у даних тезах окреслити певні відповіді.

На нашу думку, шляхи вирішення даних питань необхідно розрізняти в двох площинах: науковій та особистісній.

Щодо наукового підходу, то варто зазначити, що предметизація любові як одна з ключових проблем у філософії любові полягає в тому, що досі ні наука, ні людство не знають достеменно, що

є сама любов. Адаже серед тисяч визначень цього концепту немає єдино правильного, усталеного розуміння цього феномену. Відповідно до цього, предметизація, проблема визначення, коли ми можемо говорити, що ми аналізуємо саме любов, а не закоханість, пристрасть, флірт, – ця проблема є вкрай складною. Неодмінною умовою адекватної експлікації феномена любові є предметизація любові, виявлення та усунення міфів і забобонів про любов, виявлення відмінностей любові від безлічі феноменів, до неї близьких: закоханості, залежності, сексуального потягу, адюльтеру, флірту, а також від фізичного або/та психологічного завоювання.

Складність у висловлюваннях, філософських розмислах про любов обумовлена ще й тим, що кожний із мислителів, авторів, на яких читач натрапить на сторінках цієї наукової роботи, в основу своїх роздумів про любов поклав не лише і не стільки логічні побудови та умоглядні роздуми, а здебільшого – власний життєвий досвід, досвід любові [Подольный 1989, с. 8].

Як ми бачимо, любов для самих дослідників є частіше за все не-висловлюваним. Адаже навіть коли слово промовляється, воно однаково до кінця не є висловлюваним. Ми можемо висловлювати безліч думок, сентенцій, говорити про любов, однак усе це водночас обумовлює «не-висловлюваність» (у науковому сенсі) в дискурсі про любов.

Щодо особистого аспекту вирішення вищезначених питань, то Р. Барт говорить, що предмет любові «атопічний». На нашу думку, доречніше було б охарактеризувати кохану людину як «а-топічну», бо «атопічність» – це розуміння того, що саме цю конкретну людину ми любимо, але водночас і пізнаємо, вона для нас є невідзначеною, і ми не можемо до кінця висловити все, що її стосується. Французький дослідник про це пише так: «Атопос – це Інший, якого я люблю і який мене зачаровує. Я не можу його класифікувати власне тому, що він Єдиний, одиничний Образ, що чудом відповідає особливостям мого бажання. Це зображення моєї істини; він не може підпасти під жоден стереотип (який є істиною інших)... Як і невинність, атопія опирається опису, визначенню, узагалі мові... Своєю атопічністю Інший примушує мову тремтіти: не можна говорити про нього, будь-яка ознака виявляється безнадійно фальшивою, обтяжливо безтактною» [Барт 2006, с. 17–18].

На думку західного мислителя, предмет любові поза мовою. Мова, слова стають «бідними» для суб'єкта любові. І тоді, щоб висловити, що є для нього кохана особистість він застосовує різного роду невербальні аспекти комунікації – дотики, поцілунки тощо.

Варто також окремо зазначити про ситуацію «зізнання у коханні». Ця ситуація передбачає, що сам суб'єкт любові теж «а-топічний», він певний час не може визначитися, що відчуває до іншої особистості, не може охарактеризувати себе, свою позицію стосовно Іншого, стосовно світу загалом. Тому й логічним виступає те, що «Дана комунікативна ситуація виходить за межі повсякденного нейтрального спілкування, і є ситуацією складного емоційного напруження, в якій співрозмовники крім мовних засобів активно використовують невербальний код спілкування» [Кушнір 2003, с. 54].

Таким чином, як любов в науковому дискурсі, так і учасники любовного дискурсу в особистому аспекті є «а-топічними» і неминуче постають одними з проявів не-висловлюваного в структурі людського буття.

Література:

1) Барт Р. Фрагменти мови закоханого / Р. Барт. – Львів: Культурологічний журнал «І», 2006. – 320 с.

2) Кушнір Н. Невербальные контексты коммуникации и их роль в речевых актах (коммуникативная ситуация «объяснение в любви») / Н.И. Кушнір / Вісник КНУ ім. Т.Г. Шевченка; Літературознавство, Мовознавство, Фольклористика; Випуск 14, 2003. – С. 54 – 56.

3) Подольный Р. Г. Античность / Р. Г. Подольный // Мир и эрос: антология философских текстов о любви / под. ред. Р. Г. Подольного. – М. : Политиздат, 1991. – С. 8–56.

Поэзия как язык метафизического вопрошания

Анна Федоренко

ЧНУ ім. Юрія Федьковича (Черновці)

Ты учишь нас, что песнь не есть нужда,
что песнь не служит замыслам подспудно.
Песнь – бытие. И Богу быть не трудно.
Когда ж нам быть?...
Р. М. Рильке, «Сонеты к Орфею»

У философии как таковой нет языка, который соответствовал бы ее подлинному назначению. Это основная предпосылка всяко-